

Az iskolai színjátszás és a drámapedagógia szerepe a tehetséggondozásban

Előadásomban először a drámapedagógia és az iskolai színjátszás kapcsolatáról szeretnék beszélni, majd a GJG Színpad eddigi munkáját kívánom bemutatni, s végül a 2013-as színjátszó táborunkról szeretnék néhány gondolatot elmondani.

I.

Az iskolai tehetséggondozás egyik nagyon fontos módszere és fóruma a drámapedagógia és a gyerek-, illetve diákszínjátszás. Közös mindkettőben a sokoldalú játékos személyiségfejlesztés drámás és színházi eszközök segítségével. Továbbá a fiatalok kritikai és empátikus gondolkodásra nevelésének is alapszíntere a drámaóra és a színjátszó foglalkozás.

„A drámapedagógia a személyiség fejlesztésének olyan módszere, amelynek során az egyén ismeretei, készségei, képességei, társas kapcsolatai a nevelő által irányított, csoportban végzett közös dramatikus cselekvés révén fejlődnek.” (Palásthy, 2003, 33.)

A drámapedagógia a színházból is kölcsönvett konvenciók segítségével egy KÉPZELETBELI közegben létrejövő tapasztalatra koncentrál. Ez azt jelenti, hogy a gyerekeknek a már meglévő ismereteit bővíti különböző történetek feldolgozásán keresztül. Olyan közeget teremt a számukra, melyben az ötleteket, gondolatokat, értékeket, szerepeket és nyelvi megformálási lehetőségeket cselekvésben - vagyis olyan helyzetben, ahogyan az az életben is megjelenne – próbálhatnak ki. Így a drámapedagógia inkább a tapasztalatot szerző, semmint az előadói szerepben lévő gyermekekre figyel. *(Valójában a gyermek- és diákszínjátszásnak is ez az elsődleges funkciója.)* Fontos, hogy a drámapedagógia megvédi a gyerekek érzékeny lelkét azzal, hogy sohasem Ő játszik, mint valós személy, hanem szerepbe lépve más korban, más időben, vagyis "mintha - közegben" nyilatkozik meg.

A drámapedagógia egyik eszköze a drámajáték, amely a színjátszásban is alapvető forma. A drámajátékok, amellet, hogy közös és irányított játéktevékenységet jelentenek, szintén fejlesztő hatással bírnak. Többek között fejleszt:

- a készségeket: emlékezet, figyelem, fantázia, beszédképesség
- az érzékszerveket
- a testkultúrát - mozgáskoordinációt
- a kapcsolatépítést: szocializációt, önismeret, társismeret, önbizalom, együttműködés, egymásra figyelés, érzelmi kötődés kialakítása.

Tehát a drámapedagógia abban segít a gyermekeknek, hogy JÁTSZVA, cselekvés közben fejlődjenek. Felhasználja ehhez a történeteket, a meséket, a bábozást, a mozgást, a táncot, a népi gyermekjátékokat és a népzene, népdalok színes tárházát.

A drámapedagógiának nem célja, hogy színházi előadás jöjjön létre, míg a színjátéknak igen. A kettő persze sok szálon kapcsolódik egymáshoz, de a drámapedagógiában talán fontosabb, hogy az életre nevel, és hogy játszunk az életről, míg a színjáték során belebújunk valakinek a bőrébe, és azt megmutatjuk másoknak.

A két forma módszertana erősen összefonódhat (ez személyfüggő). A drámajáték az alapja mindkettőnek: ez rengeteg játékot jelent és bár sok helyzetbe belekerülnek olyan drámai konvenciók, ahonnan már csak egy lépés lenne az, amit színháznak nevezünk, de mivel távolított közegben játszunk egy szituációt, ahol egy

probléma megoldására, feldolgozására összpontosítunk, az egésznek mégsem színház szaga van, hanem játék íze. Ebből születhetnek aztán szerkesztett műsorok, ill. színházi előadások, a drámajátékos órák lassan átszűrődnek színjátékba. A drámapedagógiára építve a színjátszás segítségével tovább is léphetünk, egy magasabb (esztétikai) fokra is eljuthatunk, ahol már fontos a színpadi produkció létrehozása és előadása is, de természetesen ez is alárendelődik a már említett közös pedagógiai célkitűzéseknek.

Kit tekintünk tehetségesnek a színjátékban?- kérdezhetjük.

Azt kell válaszolnunk, hogy itt kevésbé használható a tehetséges kifejezést, helyette inkább azt mondjuk: „Milyen ügyes ez a gyerek!” Ha valaki nagyon odateszi magát, az sokszor nem azért van, mert színész akar lenni, hanem mert így próbálja magára felhívni a figyelmet. A központba akar kerülni, mozgatóvá akar válni: oda kell rá figyelni. És az ellenkezője is igaz: van, aki soha nem szólal meg, majd egyszer csak elmond egy rövid verset vagy szöveget, és döbbsenten figyeljük, hogy milyen mélységeket értett meg belőle. A drámapedagógiával és színjátszással foglalkozókat az érdekli, hogy mennyire őszinte a gyerek, mennyire nyílik meg, hogyan képes tolmácsolni valamit.

16-17 éves kor körül már használhatjuk a tehetséges kifejezést, de a diák által befektetett munkán múlik, hogy ezzel az állapottal mit kezd. Kemény munka nélkül mit sem ér a tehetség: aki színjátszással foglalkozik, megismeri azt, hogy mit jelent, ha egy előadás nyolc hónapon keresztül készül. „A játékhoz sok munka kell. De amikor ez a munka a játék élményét adja, nem érezzük többé munkának. A színház játék.”-mondja Peter Brook. Azt hiszem, a színjátékos tehetség a munka és a játék egységéből, egyensúlyából születik. Ennek a munkának alapvető élménye a közösségben dolgozás. Ez a meghatározó élménye a diákjainknak, ezért jönnek hétről hétre, évről évre a próbákra.

A színjáték időben is sokat kíván a gyerekektől. Ám az eredmény kézzel fogható. Ha elkészül egy előadás, amit lát a szülő és érzi a mögötte lévő óriási munkát, az katartikus élmény tud lenni mindenki számára. A gyerekek megérik a sikert, van egy olyan terület, ahol ki tudnak teljesedni, a többi szinte jön magától. Nagyon erős barátságok szövődnek a csoportokban, ahol a tagok megdöbbsentően őszinték mernek és tudnak lenni. Ehhez az őszinteséghez a játék segítségére van szükség: amikor később élesben előjön egy hasonló helyzet, a gyerekek észébe jut, hogy ő már volt ilyenben.

Van olyan gyerek, aki azért jár színjátszóra, mert színész akar lenni, de a többség a játék és a közösség kedvéért jár. Természetesen, ha valaki mégis színész akar lenni, azt kötelességünk segíteni, de azt is meg kell mondanunk, ha úgy érezzük, ez nem az ő útja. Tanárként nemcsak a tehetséges gyerekekkel kell foglalkozni, hanem az egész csoporttal. Nagyon sok területet fejleszt a színjáték: például testtudatossá válik tőle az ember, de az önismeretet és a kommunikációt is fejleszt. Az itt elengedhetetlen kreatív gondolkodás ma többet ér bármilyen diplománál. A csapaton belüli problémamegoldó képesség, a másik iránti tolerancia alapfeltétele annak, hogy közösen létrehozzunk valamit.

Más tantárgyaknál is bevethető a drámás módszer: magyar nyelv és irodalomnál, történelemnél, idegen nyelveknél, de a természettudományos tárgyaknál is. Ha együtt játszunk, beszélgetünk, gondolkodunk, vitatkozunk, máris nem az lesz érdekes, hogy pl. mikor volt a francia forradalom, hanem az, hogy mi vezetett el odáig. Lehet így tanítani. pl. „drámás fizikát”, lehet találni minden kémiai folyamathoz egy verset, lehet dolgozni a színekkel, be lehet bizonyítani, hogy az anyag tud élni, hiszen emberek formálják. Miért érdekelne a gyereket egy olyan kémiai reakció, amihez semmi köze nincs? Ha viszont sikerül elérni, hogy kötődjön a tartalomhoz, máris elértük a célunkat. És erre országosan már több próbálkozás is van, de a tanárok még mindig nem ismerik igazán a drámapedagógiában rejlő fejlesztő lehetőségeket.

II.

A Garay János Gimnázium színjátszó csoportja 2004/2005-ös tanév óta működik. Évente kb. 20-30 gyerek vesz részt a csoport munkájában. Heti egy alkalommal (péntekenként délután fél 3-tól 4-ig) próbál a csoport. Az éves munkát felkészítő táborozással szoktuk kezdeni. Majd az őszi hónapok során alapozunk, illetve megkezdjük a tavaszi előadás előkészítését drámás foglalkozások segítségével (itt kapcsolódik össze a drámapedagógia és a színjátszás). A felkészülés során közösen keresünk irodalmi anyagot (persze én meg szoktam kínálni a gyerekeket többféle, dologgal, aztán ők választanak), a közösen választott témát körüljárjuk a komplex drámafoglalkozásokon, és erre készítünk improvizációs gyakorlatokat is. A csoport munkájának legfőbb célja a közösségépítés, a közös játékkal szerzett életre szóló élmények szerzése, valamint a sokoldalú személyiségfejlesztés.

A GJG Színpad az iskolai műsorokon kívül eddig 6 színpadi előadást hozott létre az elmúlt évek során (Marth P. Ildikó: Kukás guru; Örkény István: Az élet értelme; Kóka Rozália: Az ember élete; Gyurkó László: Kőműves Kelemenné balladája; Csorba Piroska: A kesztyű, Horgas Béla Hóbogyó és kányavér), melyeket minősítő fesztiválokon is bemutatott, ahol eddig bronz, ezüst és arany minősítést szerzett, valamint több különdíjakat is kapott. Most egy új előadásra készülünk, amelynek még csak munkacíme van: A játék, ami egy versekből, novellából és improvizációkból szerkesztett előadás lesz.

III.

A művészeti tehetséggondozást az utóbbi években pályázatok segítségével erősítjük, így az előző tanévben és az ideiben 4 sikeres pályázat tette lehetővé, hogy különböző programokat, tréningeket és nyári táborozást szervezzünk a gyerekeknek. Augusztus végére így egy 5 napos tábort szerveztünk, melyhez támogatást kaptunk a MATEHETSZ-től (TÁMOP-3.4.5-12-2012-0001 „Tehetséghidak Program”), és amelyet kiegészítettünk az NTP-MR-MPA-12 pályázattal. Az TÁMOP-3.4.5-12-2012-0001 „Tehetséghidak Program” nevű kiemelt projekt keretében elnyert támogatásból finanszíroztuk a diákok táborig szállását, étkeztetését, valamint a 3 fejlesztő pedagógus (Báló Marianna, Rotkainé Pászti Livia és Fábrián Péter) megbízási díját. Az NTP-s pályázatból kiegészítő programok (tréningek, színházlátogatás, szakmai találkozó), előadók, szakértők és tréningvezetők költségeit (megbízási díj, szakértői díj, étkezési szállítási és szállásköltségek, belépők, színházjegyek stb.) fedeztük.

Drámatábor:

A tábort a tervezettek szerint 2013. augusztus 21-től 25-ig tartottuk 18 diák 3 mentordiák és 3 fejlesztő pedagógus közreműködésével Fadd-Domboriban a Közútkezelő Kht. üdülőjében. A résztvevőknek 2db 2 ágyas, 2 db 5 ágyas és 2 db 6 ágyas zuhanyozóval, wc-vel, hűtőszekrénnel és televízióval ellátott szobákban volt a szállásuk. Az üdülőben ezenkívül egy nagy mindennel felszerelt konyha, egy konferenciaterem, egy hall és egy nagy ebédlő biztosította a tábor kényelmét. Lehetőség volt pingpongozásra a teraszon, a sportpályán focizásra, labdajátéokra, az üdülő füves részén szabadterei foglalkozások tartására. A szomszédos üdülő strandját is használhattuk, illetőleg ennek az étterme biztosította a napi háromszori étkezést a táborozóknak.

A tábor jellege művészeti (színjátszó-dráma-versmondó) tehetséggondozó volt. A foglalkozásokat délelőtt 9.30-tól 12-ig, délután 15-től 17.30-ig és este 20 órától 22 óráig tartottuk (az esti foglalkozások inkább szabadidős jellegűek voltak: játék és filmnézés, valamint beszélgetés, de szorosan kapcsolódtak a tábor tematikájához). A foglalkozások során a gyermekvilág sajátosságait, a gyermek és felnőtt világ

konfliktusait dolgoztuk fel különböző formákban és módszerekkel. Voltak közös (nagycsoportos) foglalkozások, melyeken mozgástréninget, beszédgyakorlatokat, ön- és társismereti játékokat, kooperációt, koncentrációt, ritmusérzéklet, térhasználatot fejlesztő gyakorlatokat végeztünk a fejlesztőpedagógusok irányításával. Illetőleg 3 kiscsoportot alakítottunk, és a drámafoglalkozásokon ebben a formációban dolgoztunk a diákmentorok közreműködésével.

A tábor intenzitása miatt (4 napot töltött el a csapat együtt) rendkívül hatékony és eredményes volt. A gyerekek motiváltsága igen magas volt, szinte napról napra látszott a fejlődés mind a munkájukban, mind a személyiségükben. Az új diákok rendkívül gyorsan beilleszkedtek, és nagyon hamar felzárkóztak a régiek mellé. A változatos munkaformák és a sokszínű feladatok segítették a fejlesztést, a kitűzött célok megvalósultak, a művészeti munka az ősz során valószínűleg sokkal gördülékenyebb lesz majd. Hasznos volt az is, hogy különböző életkorú gyerekek vettek részt a táborban (12 évestől a 18 évesig), hiszen ez is személyiségformáló hatású volt, megtanulták elfogadni egymást, közösen dolgozni és segíteni a másikat. Fejlődött a szociális, emocionális képességük, nőtt az önkontrolljuk. A tábori szabadabb, játékosabb oktatási forma viszont pozitívan hatott a gyerekekre. Szinte mindenki nagyon jól érezte magát, izgalmas próbatételnek fogták fel a gyerekek a feladatokat. Élvezték a foglalkozásokat, és úgy érezték, hogy többnyire jól tudják csinálni a feladatokat.

Loboda Lilla 11.B: Fejlődtünk és alkottunk

Nyár vége, Dombori, hangszerek, jógaszőnyegek, meg egy csapat, ami nem tudja mi vár rá.

Ha nyárvége, akkor színjátszótábor! Jó, ez a kijelentés kicsit fanatikusnak tűnhet a gimie emberé számára, hisz nyilván nem ez az első, ami eszedbe jut a vakáció utolsó napjairól. Azonban köztudott, hogy a Garayban elég jól működő színjátszó csapatunk van, és mi azért szeretjük együtt tölteni az időnket (remélem nem fognak megkövetni a többiek e titkos információ kiadásáért!). Ebből pedig szerencsére az következik, hogy idén nyáron is volt lehetőségünk a színjátszótábor megtartására. Személy szerint én ez évben először tudtam részt venni a táborban, ami helyileg Domboriban, a nyár utolsó hetén, augusztus 21-től 25-ig került megrendezésre.

Csapatunk 21-én délelőtt gyülekezett (emlékeim szerint hajnali 10 óra táján kellett odaérni) a Dombori Beach-csel szomszédos szállásunkon. A terveket ismerve érthető, hogy mindenki igencsak felpakolva érkezett, a gitároktól a jógázásra alkalmas szivacsig minden megtalálható volt a tábor területén. Ebéd előtt a szobák elfoglalása kötött le minket, illetve összegyűltünk a tréningteremként működő helyiségben, ahol Báló Marianna tanárnő a tábor vezetőjeként ismertette a napi programot, valamint bemutatta nekünk a többi mentort, akikkel az öt nap alatt dolgoztunk együtt. Köreinkben köszönthettük gimnáziumunk öreg színjátszósait, név szerint Pulcz Vivient és Tarr Virágot, illetve a szintén öreg Garays és volt színjátszós Fábian Pétert, ő jelenleg Kaposváron színművész hallgató. Ugyanitt tanul Pallagi Melitta is, aki szintén bossként működött köztünk. Nem utolsó sorban velünk volt Rotkainé Pásztai Livia a Baka István Ált. Isk. drámapedagógusa és Juhász Bence is, aki még mindig színjátszócsapatunk tiszteletbeli tagja. Miután a vezetőkkel megismerkedtünk, ki alakítottuk a körülbelül 6 fős csoportokat, mivel a továbbiakban e felosztás szerint kellett együtt dolgoznunk. Azonban nem rögtön a közepébe vágva a dolgoknak ezen a délelőttön először Különböző ismerkedő és önismereti játékokat játszottunk, melyek tényleg közelebb hozták minket egymáshoz 2 órán belül. Beszéltünk például a neveink jelentőségéről, s néhol egész érdekes története volt annak, hogy miért így hívnak valakit. A többségnek tetszett az is, amikor először a kör közepébe kellett helyeznünk egy cetlit, amelyre ráírtuk 3 jellemző tulajdonságunkat. Majd aki kihúzott egyet, rá kellett

ismernie arra, akit a leírtak jellemeznek. Ez többnyire sikerült is, majd jött a picit bizalmasabb része, ugyanis akire ráismertünk, annak el kellett mesélnie a legemlékezetesebb gyermekkori élményét, mindegy, hogy az jó volt, vagy rossz. Ilyen játékok segítségével fokozatosan jutottunk el, egy elég erős bizalmi légkör kialakulásához, amely nagyon fontos volt a további munkánk témája miatt is, mely a gyermekkor volt. Miután így összeszoktunk, 13 órakor várt minket az ebédünk a szomszédos Dombori Beach éttermében, ők szolgáltatták nekünk a reggelit és a vacsorát is a napokban. Étkezés után fél négyig szabadidőt kaptunk, szóval kezdődhetek a sztorizgatások a nyárról, meg úgy általában mindenről, amit meg akartunk osztani egymással. Mivel szuper időnk volt, sokan az udvaron lézengtünk, vagy tollasoztunk. A szünet után újabb munkablokk következett, amely szintén 3 órás volt. Ez Fábíán Péter és Pallagi Melitta vezetésével zajlott. Mindketten színészmesterséget tanulnak, így az ezzel való megismerkedés került porondra. Koncentrációs, kooperációs, és a különböző érzékszerveinket fejlesztő gyakorlatokat végeztünk velük. Volt, hogy párban dolgoztunk, néha négyen kellett összeállnunk, valamint sok mindent kellett mindnyájunknak egy csapatként végrehajtani. Eddig is sok színjátszós feladatot ismertünk persze, de elképesztő, mennyit tanulhatunk azoktól, akik úgymond ebben „benne vannak”. A vacsora utáni esti időszakra minden napra hoztak a mentoraink közös megegyezés alapján egy filmet, melyet ezúttal nem csupán kedvtelésből néztünk meg. Sőt! Mondhatjuk, hogy nem a tipikus happy end-es filmekről van szó, megrázó történetek voltak, melyeket, ahogy véget értek több szempontból is megvizsgáltunk. Az első napunkra a Fehér tenyér című magyar filmdráma jutott, mely egy 10 éves élsportoló fiú hétköznapijairól szól, melyek bizonyos szempontból a gyermek sikerei ellenére egyáltalán nem irigylésre méltók. Ennek kapcsán beszélgettünk a gyermek és tanár, illetve szülő kapcsolatáról, az agresszióról, az elvárásokról. Szembeállítottuk a túlzott szigort a túlzott engedékenységgel és olyan dolgokat állapítottunk meg, melyek mindenkit érdekelhetnek, hisz nagyon is aktuális témák a számunkra. Levezetőként ezzel kapcsolatosan utolsó szerdai programként játszottunk még egy keveset. Csütörtök reggel még viszonylag kipihenten és éhesen jelent meg mindenki a reggeliző asztaloknál, hiszen fél tíztől várt ránk a fejlesztőfoglalkozás. Ez a megnevezés meg sem közelíti azt, amit ott átéltünk. Melcsi nem kímélt minket és e korai órákban megtartotta az első mozgástréningünket, minek már az eleje felé teljesen kifulladásra éreztük magunkat, s mégis rá kellett jönnünk mennyit lehet bírni, ha az ember akarja. Ezután bemelegítő, légző- és beszédgyakorlatokat csináltunk, illetve a ritmusérzéskünket is próbára tehattük néhány izgalmas játék során, például játszottuk a diákok körében általában ismertebbet is, mely során először csak a 7-tel kapcsolatban álló számokra kell ügyelni, majd egyre bonyolódik, mígnem egy győztes lesz a végén. Miután így felpörögtünk, a művészi beszéd gyakorlásába kezdhettünk, és a szép magyar beszéd alapjaival ismerkedtünk meg. A délelőtti munkálkodásunk utolsó szakaszában érzelmi intelligenciára és zeneiségre épülő foglalkozásban volt részünk, amely nagyon hasznosnak bizonyult ugyanúgy számunkra, mint az egyre jobban kibontakozó alaptéma szempontjából. Ebédszünetünk ezúttal fél egytől három óráig tartott. Aznap már mindenkit foglalkoztatott annyira a téma, hogy szabadidőnkben is eszünkbe jutott pár gondolat, de ki is kapcsolunk rögtön, amint a fiúk előszedték gitárjaikat és odakint összegyűltünk, hogy néhány klasszikus, jó hangulatot teremtő dalt közösen elénekeljünk. Így vidáman, egymásra hangolva érkezhettünk meg a délutáni programra, ahol szükség is volt energiáinkra. Improvizációs gyakorlatokat csináltunk a gyermek témával kapcsolatban, mely során, akárcsak délelőtt, a kreativitásunkat kellett kicsit felráznunk, valamint meg tapasztalhattuk, hogy az előadó művészetben mennyire hatalmas szerepe lehet a nonverbális kommunikációnak. Olyan feladatot kaptunk például, hogy a minden csapattag egy félelmét (mindegy milyen mértékű) közölni kellett valamilyen módon a színpadon. Ezután ugyanezt megcsináltuk a különböző vágyakkal, célokkal, s mindkét feladat szuper hatással volt ránk. Azonban mivel a jóból is megárt a sok, hamarosan eljött a vacsi ideje és ezzel a film előtti 2

órás szünet. Persze az idő gyorsan elrepült, mivel bár most ezt nehéz elképzelni, akkor a nyár végén még este 8 órakor is világos volt, így simán kint maradhattunk a szabadban is. Ezen az estén A császárok klubját néztük meg, ami többünk számára még ismeretlen film volt, s érdekessége abban rejlett, hogy úgy indult, mint egy megszokott „a konfliktus után minden megoldódik és mindenki megbocsát” végű film, de mégsem így végződött. Ennek ellenére többek szerint is túl Hollywood-os volt, tehát véleményeink erősen megoszlottak, végül ezért is sikerülhetett olyan érdekesre az eddig látott két film összevetése. Ezután már mindenki kellően elfáradt, így elvonulhattunk a szobákba, s idővel lassan-lassan ágyba került mindenki. Gyönyörű reggelre virradhattunk pénteken is, el is kezdtük immár rutinosokként a reggeli mozgástréninget, valamint a beszédgyakorlatokat, és a többit, annyi különbséggel, hogy Petya vezette (habár ő is épp csak kicsit bizonyult kevésbé szadistának Melcsinél), és ez alkalommal inkább a testtudat kialakítása, valamint a térhasználat fejlesztése is cél volt, ezek ugyanis elengedhetetlenek a színház világában. Ezután egy drámafoglalkozást tartottunk, melynek központjában egy Fellini-szöveg állt, s ennek témája ráhangolt minket a gyermek, a szülő és az iskola viszonyára. Így rendkívül nagy hangsúly került a problémaérzékenységünk feltárására, illetve, csúnyán fogalmazva, hogy megnézzük kibe mennyi empátia szorult, és nem utolsósorban, hogy mennyire vagyunk előítéletesek. Ezzel kapcsolatban dolgoztunk tehát, s mikor már megtelt a fejünk elmehetünk a megérdemelt ebédszünetünkre. Mit sem sejtve boldogan léteztünk úgy 3 óráig, mikor is elérkezett a táborunk legnagyobb feladata. Improvizációkkal zökkentünk vissza, mellyel ráhangolódtunk a ránk váró feladatra, a versdramatizálásra. Nagy falat volt? Így is mondhatjuk, hisz még soha nem volt részünk ilyesmiben. Valójában ekkor volt igazán lényeges a kis csapatokban munkálkodás, ugyanis ez a feladat azt jelentette, hogy mind a három csapat kapott egy verset, mellyel azt kezdett, amit akart, a lényeg az volt, hogy a holnapi nap végére elő tudjuk adni a kreációnkat, mint egy színpadi művet. Az abszolút szabadság egyrészt megnehezítette az elindulást, azonban nagyban meg is könnyítette a dolgunkat, hiszen mindenki fantáziájára szükség volt, hogy e 2 óra alatt, illetve a holnapi foglalkozások alkalmával hatékonyan össze tudjuk dobni a kis színdarabjainkat. A három Kosztolányi vers mindegyike a gyerekkorról, az emberi létről és az elmúlásról szólt (A játék, Lánc, lánc, eszterlánc, Akarsz-e játszani). Természetesen a kezdetekben és a további munka során is sok segítséget kapott minden csapat a mentoraitól és mondanom sem kell, hatalmas élmény volt nekünk, mint ez iránt érdeklődőknek, megismerni a dramatizálás világával. Ha az eddigi napjaink kimerítőek voltak, valószínűleg új szót kéne bevezetni arra, amit e nap vacsora előtt éreztünk. Mindenki fáradtan bár, de élményekkel tele és felcsigázva beszélgetett a másik csoportok tagjaival étkezés közben, miután jött a kikapcsolódás ideje, ami kivételesen nem feltétlenül sikerült pihentetőre. Ennek az oka csupán annyi volt, mint arról már a tábor előtt értesültünk, hogy szombat este, azaz az utolsó tábori esténken egy Csillag születik kerül majd megrendezésre, amire mindenkinek készülnie kellett valamivel, akár egyénileg, akár valakivel társulva. Mivel az előző napokon senkinek sem jutott eszébe sürrűn, hogy készülni kéne, szinte mindenki vagy kapkodni kezdett, volt, aki pedig arra hivatkozott, hogy majd improvizál. Vegyes érzésekkel ültünk be az utolsó filmre, melyet már többen ismertünk, ez pedig A hullám című német filmdráma, amelyben a kezdettől egy tragikus történet kezd el kibontakozni, de ez a film utolsó pillanatáig csak fokozódik, így garantálja a filmnézők megdöbbenését. Többször is elhangzott utána a beszélgetés során, hogy „ez nem Hollywood volt”, hisz az elmúlt napokban e filmet nézve szembesülhettünk azzal leginkább, milyen is egy valódi tragikus történet, ha nem vonjuk be cukormázsal. A tábor témájának ez a film is megfelelt, s itt újdonságként tudtunk még beszélni a demokrácia és az autokrácia működéséről a gyermek-tanár viszonylatban is. Elég későig ott kellett lennünk szellemileg a topon, szóval az elalvással aznap sem voltak túl nagy gondok, főleg azzal a tudattal, hogy holnap jön még csak a nagyobb munka a versdramatizálással. Így is lett, hisz annak lényegi része az utolsó egész napunkra maradt, persze csak a

mozgásos bemelegítés után. Célunk ugyanis az volt, hogy színpadi etűdökkel tudjunk előállni már aznap estére, illetve, hogy vasárnap délelőtt a szüleinknek is bemutathassuk ezeket. Az ebéddő e nap szinte olyan volt, mintha meg se szakítottuk volna a foglalkozást, hisz az egyik csapatnál dalok hangzottak fel, a másiknál épp koreografáltak, a harmadiknál pedig különböző tárgyakkal csináltak furcsábbnál furcsább dolgokat. A dolog szépsége pont ebben is rejlett, a teljes szabadságban. Használhattunk a versből csupán szavakat, írhattunk belőle dalt, vagy meghagyhattunk belőle pár mondatot, s egy teljesen más szituációba ültethettük át, csak a témának kellett megmaradnia. A délután tehát egy látszólagos káoszban telt, amelyen azonban néha ki tudtunk igazodni, és mire eljött az esti bemutató mindenki egy ép, színpadra méltó etűddel tudott előállni. A legjobb érzés az egészben az volt, hogy ez mind a mi ötleteinkből állt össze, minden előadást abszolút a magunkénak tudtunk érezni, így pedig klasszul is sikerült előadni őket ezen a főpróbának számító esti programon. Ezek után pedig jöhetett a komoly szereplés, a mentorok keményszívé zsúrikké váltak, mi pedig versenyzőkként elfoglaltuk helyeinket, majd kihúztuk sorszámainkat. Megkezdődhetett a tábori Csillag születik, ami mindenki számára hatalmas élmény és öröm volt. Voltak, akik igazi mai slágereket énekeltek, s gitárral is kísérték, láthattunk különböző páros énekes produkciókat, de a hip-hop zenére történő táncról egészen a szájharmonikával előadott dalig terjedt a produkciók sokszínűsége. A vége felé következett az egyik nyerő szám, ugyanis ketten kezdték el a produkciót, csupán két gitárral és énekkel, azonban a végén mindannyian együtt énekeltek az örök értékű zeneszámokat. Valójában ez az improvizáció annyira jól sikerült, hogy Báló Tanárnővel közösen rögtön kitaláltuk, hogyan építsük majd bele a közös éneklést a holnapi műsorunkba. Az utolsó tábori esténk nem éppen a sok alvásról szólt, későig volt lehetőségünk együtt karaokézni, illetve minden egyéb másra, másnap mégis remek formában voltunk... vagy csak jól játszottuk. A szülőknek készült bemutatónk véget ért, mindent megmutattunk a kis jelenetek és az etűdök segítségével, amit csak e pár nap alatt összehoztunk. Hihetetlen volt számomra az, hogy mennyit számított ez a tábor a csapatunknak, s hogy rájöttünk, mindig lehet még közelebb kerülni egymáshoz és a „szakmához” is. Rengeteget fejlődöttünk kreativitás terén, illetve sokkal jobban tudunk együtt dolgozni, ami különösen jól jön az idei évben. Ez a tábor ugyanis remek alapokat adott arra, hogy egy mély mondanivalóval rendelkező darabot tudjunk idén a színpadra vinni, remélhetőleg a majd április végén megrendezendő keszthelyi Helikon összművészeti fesztivál színpadára is.

A szakmai program folytatása a tábor után:

Az évek óta folyó művészeti tehetséggondozó munka tovább folytatódik intézményünkben, a két művészeti szakkör heti rendszerességgel (heti 4 órában) dolgozik.

Diákjaink a pályázati program keretében a 2013/14-es tanévben még további tehetséggondozó - fejlesztő foglalkozásokon vettek/vesznek részt mind a versmondás, mind színjátszásterén. A támogatás lehetővé tette, hogy különböző színházi szakemberek által vezetett tréningeken mélyebben megismerkedjenek a színjátszás és a mozgásművészet alapjaival.

Október 28-án, az őszi szünet első napján tartottunk egy egész napos mozgástréninget Benkő Ágnes mozgásművész irányításával, mely már a tavaszra készítendő új darab mozgásanyagát készítette elő.

November 6-án szakmai nap keretében eljutottak a budapesti Kerekasztal Színházi Nevelési Társaság A hosszabbik út című foglalkozására, mely azt vizsgálja a fiatalokkal közösen, hogy mik azok a társadalmi és személyes kötelékek, amik visszatartanak, vagy éppen amiktől meg akarunk szabadulni az élet egy-egy válságos helyzetében. Mik azok a visszahúzó, vagy éppen hogy elengedő kötelékek, amik befolyásolnak minket. A nap során a csoport még meglátogatta a Nemzeti Galéria két

időszaki kiállítását, ahol az impresszionista festészettel, valamint Chagall és Ámos művészetével ismerkedhettek meg. A nap zárásaként az Örkény Színházban megtekintették Mácsai Pál Tóték c. rendezését. Az előadás előtt beavató foglalkozáson vettek részt a gyerekek, a darab után pedig beszélgethettek a színészekkel (Csuja Imrével, Epres Attilával és Ficza Istvánnal), illetőleg egy kulisszajárás során betekintheznek a színház rejtelseibe.

Nádasi Lili 11.b: Színjátszósok a kulisszák mögött...

2013. november 6. egy szokványos hétköznapi (szerda). A színjátszósok ugyanakkor ezen a napon egy szakmai programon vehettek részt.

Hét órakor már az egész csapat a Budapestre tartó buszon izgatottan várta az elkövetkezendő nap eseményeit. Az érkezés nem volt zökkenőmentes. Ha csak hírből is, de a pesti dugókat mindenki ismeri. Így próbára téve kondinkat, futva jutottunk el a Marczibányi Téri Művelődési Központ épületébe, ahol már nagyon vártak minket egy színházi nevelési foglalkozásra.

Némi lélegzetvétel után el is kezdődött a képzeletbeli utazás Londonba, ahova a Kerekasztal Színház és a Szputnyik Hajózási Társaság vitt el minket bemutatva négy kétségbeesett öngyilkosjelöltet, akiknek sajátmaguk szerint minden okuk megvolt arra, hogy véget vessenek életüknek. A szereplők kikérték a mi véleményünket is, ezzel is interaktívabbá téve a nagyszerű darabot. Beleélhettük magunkat egy olyan szituációba, amelybe normális esetben semmilyen ember nem kerül. A végén persze a tapsvihár méltán kijárt a remekül alakító amatőr és profi színészeknek. Örök emlék marad az előadás.

Ez azonban még csak a délelőtt volt, és mennyi minden várt még ránk! A Nemzeti Galériába is ellátogattunk, ahol két időszaki kiállítást – az impresszionista festőket és egy Chagall – Ámos kiállítást – csodálhattunk meg, ez utóbbi elég megosztó sikert aratott. A színjátszósok véleménye - tapasztalat alapján - igen eltérő, és nincs ez másként a darabok színpadra vitelekor sem. Ezek a viták, ellentétek tesznek minket jó csapatná. Persze ehhez az is kell, hogy meghallgatjuk a másik véleményét, és hagyjuk magunkat meggyőzni, ha arról van szó. Így a darabok is együttes munkával készülnek, de demokráciáról szó sincs, hiszen Báló Marianna tanárnő a szíve, lelke és mozgatórugója az egésznek. Ez a nap sem jöhetett volna létre nélküle!

Ezután következett a hab a tortán! Végre a reggel óta várt Örkény Színházba indultunk! A Madách téren szinte eldugva egy lakótömb alján található az egyáltalán nem hivalkodó theatrum, amely eredetileg mozinak készült. Ezt és még a hasonló belső információkat Neudold Julitól tudtuk meg, aki idegenvezetőnk volt ezen a kiránduláson. Egy úgynevezett Örkény FLESS-en vettünk részt, amely annyit takar, hogy az éppen megnézendő előadást egy előkészítés előz meg. Szituációs gyakorlatokkal és a darabhoz használt színészi eszközökkel ismerkedtünk meg.

A foglalkozás ideje csak úgy elröppent, és máris szólt az előadást jelző csengő. Izgatottan foglaltuk el a helyünket, és már kezdődött is a játék. Az összesen öt színész által előadott darab az Örkény Színház nevéhez méltóan groteszken mulatságos volt. A néző az előadás erejéig megfélelkezik saját magáról és beleéli magát a történetbe, közben pedig el sem hiszi, hogy ennek vége is lehet egyszer. Egy színházi fanatikus szavai ezek, aki nem tud betelni, aki mindig többet akar. Ez az én szemszögem, de úgy gondolom, hogy egy kevésbé érdeklődő számára is felejthetetlen élmény egy ilyen előadás. Olyan nagy nevek játszottak az orrunk előtt, mint Pogány Judit, Csuja Imre, Epres Attila és természetesen a fiatalok is képviselték magukat: Ficza István és Takács Nóra Diána - őket a színjátszósok, mint erőt és reményt adó bálványokat nézték. A háromórás darabot egy röpke szünet szakította meg, majd folytatódott az élmények habzsolása. Aztán egyszer csak lementek a fények és vége volt. Mint egy rövid perc, úgy ment el a három óra.

Tökéletes volt minden, talán csak a székeket cserélném kényelmesebbre, de persze ez mit sem számít a katarzis közben. De vége volt. Ilyenkor a tolongás a tömegben a ruhatárnál és a megszokott kivonulás következik általában, de ezúttal máképp volt. Mi maradtunk. Maradtunk és tudtuk, hogy ránk még ott vár valami. Bennfenteseznek, különlegesnek érezhettük magunkat, mi voltunk azok, akik a vége után is maradnak, aki látják a belső munkát is.

Felmentünk a színpadra, ahol előtte azok álltak, akiket százak tapsoltak meg. Arra a színpadra, amin folyamatosan próbák és előadások zajlanak, ahol a csoda születik. Igen, a CSODA, mert nem könnyű egy darabot összeállítani. Még mi is megküzdünk minden egyes előadásért, és mi csak a hazaiak vagy esetleg fesztiválokon más színjátszósok előtt lépünk fel, akik akarva akaratlanul is átérzik és látják a munkát benne. A valódi színház más, mindenkit befogad. Valaki kevésbé nyitott, valaki már nevetve lép be, de mindenkit egyformán meg kell győzni - vagy legalábbis meg kell próbálni ezt.

Ott álltunk a színpadon, Juli éppen a világítástechnikáról beszélt, mikor egyszer csak azok, akik előtte jelmezben, ünnepelve álltak a színpadon, most előttünk, fáradtan, civilben jelentek meg. Csuja Imre, Epres Attila és Ficza István is megtisztelt bennünket azzal, hogy egy rövid beszélgetésre ott maradt velünk. Már fél 11 körül járhatott az idő. Mindenki megrökönyödve figyelte őket, ők pedig mosolyogtak és teljesen természetesen viselkedtek, várták a kérdéseket, melyek egyszerűen nem jöttek. Mindenki ült és bámulta őket, nem hittük el, hogy ez most megtörténik. Aztán persze mindenki feloldódott a végére, és jöttek a kérdések és a válaszok, amelyekre mindenki némán figyelt. Megpróbáltuk magunkba szívni mindazt, amit ők tudnak. Hát ez is megtörtént.

Még a sokk hatása alatt megtekintettük a pincétől a padlásig az egész színházat. Nagyon jó érzés volt a helyekhez fűződő történeteket, szokásokat hallgatni, egy pillanatra részesévé válhattunk a nagy egésznek.

A színház lámpáit is lekapcsolták már, mikor kijöttünk. Csak a díszletezők dolgoztak még, de ők minden éjjel ezt csinálják, dolgoznak, hiszen a munka nem állhat le. És ezt mindannyian azért teszik, mert a színház az életük.

November 9-én a GJG-sek a garays tehetségnapok előprogramjaként több diákszínjátszós csoporttal találkoztak és dolgoztak együtt drámatanárok és színészek irányításával. A csoportok epikus és lírai szövegeket dramatizáltak, majd az elkészült etűdöket bemutatták egymásnak. A szakmai nap közös beszélgetéssel és játékkal ért véget.

A szakmai munka a pályázatok anyagi segítségének köszönhetően tovább folyik. A csoport már a tavaszi regionális Diákszínjátszó Találkozóra és a keszthelyi Helikoni Ünnepekre készül, illetőleg a versmondók a támogatásnak köszönhetően több országos versenyre (Baka István versmondó verseny, Regösök húrján vers- és prózamondó verseny, Kaleidoszkóp versfesztivál stb.) tudnak eljutni a tanév során. 2014 márciusában fogjuk megrendezni a VII. „Az én Pannoniám” középiskolások Kárpát-medencei vers- és prózamondó találkozóját, amely kiváló lehetőség nemcsak a saját diákjainknak, hanem a határon inneni és túli fiataloknak is tehetségük megmutatására. Versenyünk helyszíne évek óta a Magyarországi Német Színház (Szekszárd). A találkozót ebben a tanévben kétnaposra tervezzük, hogy legyen lehetőség egy klubtalálkozó szervezésére: szakmai megbeszélésekre, ún. „mesterkurzus” tartására is (ezt a MATEHETSZ másik, a versenyfelkészítő szakköröket támogató pályázata segíti).